

VÁDLEVÉL 1563-BÓL A FÜZÉRI TISZTTARTÓ ELLEN.

Báchmegyei János ellen való felelet.

Ez el múlt nyáron 1563, circa festum nativitatis Marie, *Serédy Gáspár* uramnak egy jobágya, *károcsi*, Réz Sebestyén nevű, jött volt lopva követetlen az uram rétében kaszálni. Ott kaszált amennyit akart. A szénát el nem hagyták vinni az uram jobágyi, úgy mint az ő tulajdon rétekről. Ez hogy hírével leszen Báchmegyey Jánosnak, ezt mielte, hogy ez el múlt szüreten, uramnak egy jámbor jobágya, Bak Márton nevű, ki immár megholt, de fiai ugyan vadnak Karchán, hozza volt haza borát a *kövesdi* hegyről, szőlőjéből, mely bora dézmától meg maradt volt, megadott volt mindent a mivel tartozott, mind kilenczedet, mind tizedet, immár senkinek semmivel nem tartozott volna, Báchmegyey János azt mielte, hogy szabad utában *Kövesden* az ő ura jószágában, megbolygatta az uram jobágyát, borát megfuratta, annyit vetetett ki benne a mennyit akart. Most is nála tartja a bort, az én uram jobágyának nagy kárával.

Azt mondotta, hogy a szénáért vöttö el, a kit Réz Sebestyén kaszált volt; kit én megbizonyítok mostan itt kegyelmetek előtt, hogy az a rét eleitől fogván uramé volt. Birta mint övét. A kik övéknek mongyák vala, mint *Perény Gábriel* uram ő nagysága, és Báchmegyey János, ki *Serédy Gáspárénak* mongya vala, ezek ellen is az én uram megnyerte igaz törvén szerént, a mint ez kegyelmetek előtt mostan itt megbizonyítatik.

Ha a borelvételt tagadja, azt is megbizonyítom.

Tudja kegyelmetek országunk törvénye az, hogy senki az ő maga jószágában nem tarthat. Azért a borelvételért *hatalmat* mondok hozzá.

Ha kedig ő szabadította az én uram rétére az ő ura jobágyát, azért is hatalmat mondok hozzá.

A jobágy kedig, a ki lopva ment kaszálni az uram rétére, mit érdemellyen, kegyelmetek törvényének hagyom meg ismerni.

Ebből is kitetszik, hogy Báchmegyey János szabadította rá a kaszálásra Réz Sebestyént, hogy pártját fogta a bor el vételvel.

Jól tudta Réz Sebestyén, hogy uramé az a rét, mert ott volt, (mikor) uram törvénnyel is övéjé töttö a rétet.

Most ismeg illyen dolgot cselekedett, hogy fel vöttö az ő ura jobágyit, *szerdahelicket*, fegyveres kézzel: Szaniszló Mátyást, Fodor Kelemen, kiket iktatni hattam, és többet is; el kültö az én uram jobágya lovaira, Szivós Jakabéra, *karcσαιéra*, a szabad elő földre; behajtatta Kövesdre a lovakot; kettöt ki fogott benne a mellyet akart, tartotta vala a míg akarta; az után bíró kézhez adta, most is ott tartja; jól lehet el bocsattá a lovat bíró uram, de kezességén. Azért mondom, hogy most is ott tartja. Kit nem mielhetett volna.

Mert akkor, mikor a lovakot el hajtatta, sohol nem volt tilalmas a rét, tudni illik Mindszent nap táján, Szent Mihál nap után egy hónapval.

Megebizonyítom kedig mostan itt kegyelmetek előtt hogy, nemhogy Mindszent nap táján volt volna tilalmas a rét mikor immár tél vagyon, mikor a lovakot el hajtatta, de még csak Szent Mihál nap után is azon-

nal nem volt tilalmas. Azért nem mondhatja János uram azt, hogy tilalmasból hajtatta volna be valahonnan.

Más az, *Káros* nem csak az ő urájé, hanem három részre bírják. Ennek okáért ő egyedül, a két ur ellen, meg nem tilthatta volna a károsi határt, azaz az uram határát, az uram jobágya barmától; kiválképen akkor, mikor sehol a rétet tilalmasol nem szokták tartani.

Azért azt mondom, hogy miért hogy ok nélkül hajtatta el a lovakot, az elhajtatasért, ha kegyelmetek törvénye mutatja, *hatalmat* mondok hozzá.

Hogy kedig ott tartja a lovakot többig negyedfél holnapnál, azt mondom, hogy mind ez ideig *girával* tartja.

Megérti kegyelmetek a vallásokból, hogy eféle hatalmaknak Báchmegyey János volt mind kezdője mind végezője. A jobágyok kedig, kiket felül megneveztem, Fodor Kelemen és Szaniszló Mátyás, a kik a lovakot el hajtották, mivel büntetessenek: kegyelmetek törvényének hagyom megismerni.

Ezekből várok törvént kegyelmetektől.

*

Holott azt mongya Báchmegyey János, hogy az ő ura jobágyának disznát hajtották volna be *Karchára*, a bor elvétel után; ha hajtották is, azért hajtották, hogy ez egy egész nyáron, Szent-György naptól fogván Szent-Mihál napig, mind a tilalmas réiben jártatta pásztor nélkül a disznókat. Ami kárt akkor tött, azért hajtották be. Mert megüzenték sokszor neki, hogy oda ne jártassa, de ő ugyan oda jártatta; akkor hajtották volna be, ha mindenkor el nem szaladoztak volna, de, akkor kellett be hajtaniok, mikor behajthatták, a kárért, kit akkor tött mikor a rétet tilalmas volt: Szent-Mihál nap előtt.

Hogy oda jártatta a disznókat Réz Sebestyén, ebből is megtetszik, hogy bosszóságból mielte, hogy az uram rétében is — tudván, hogy uramé — szándékval kászált. Mindazáltal, ha behajtották a disznót, az én uramnak vagyon záloga mind *Zemlémben*, mind *Ujvármegyében*, megalálta volna törvényét érte.

Ezt is akarom megláttatnom kegyelmetekkel, ha vagyon-e hele avagy nincs aféle vallásnak a törvényben, a kit a peres ír?

Énnekem nem engedé meg bíró uram eskütt társával egyetemben, hogy egy hitese embert adjak velek, a ki az ő vallásokat írja. Báchmegyey Jánosnak kedig megengették, hogy az ő embere ugyan hit nélkül írja a vallásokat, amint Bálint uram Bálint diák, a *szerdaheli*, ki Serédy Gáspár szolgálja, írta a vallásokat. Az én peresemnek megengedték, hogy tudván legyenek nála a vallások; énnekem nem engedték. A paraszt ember diákol nem tud; szabad volt vele a peres, mint írta a vallást, mert ő arra hitese nem volt. Az én emberem ellenzette őket, hogy ne irassák a peresvel, de azért ugyan vele iratták. Azért kegyelmeteknek hagyom megismerni, ha vagyon-e hele törvényben eféle vallásnak, avagy nincs? Ha vagyon hele, legyen. Ha nincs: nem én bünöm, hogy jól rá nem gondolt.

A törvénynek ma vagyon napja. Én kész vagyok minden igazságnak állani. Törvént várok kegyelmetektől. *Vigilantibus jura subvenitur.*

Pósa Péterhez kétszer küldtem ispán uram pecsétivel, hogy meg-

eskügyék, de nem esküvék meg, maga fő tanu volna, mert ő mondta ki a törvént a határ felől. Azért törvént várok felőlö.

*

Emlékezhetik k. róla ispán uram, hogy még ez el múlt harmadik széken kibocsáttá vala k. közhelre a mi törvényönköt Bächmegyey Jánosval, hogy közösön legyen törvén benne, kit hat nemes személy lásson meg köztönk, a bor elvétel felől, és a lovak elhajtása felől. Akkor én rá menék a törvéntre minden bizonsággal és fogott nemes uraimval egyetemben; de Bächmegyey János nem jövö rá.

Azután ismeg ez el mult székről kibocsátá k. a törvént Boriban közhelre ez el mult vasárnapra. Én oda is rá mentem, ugy mint törvéntre; kész voltam minden igasságomval; de ott sem álla törvént Bächmegyey János, hanem csak hordoz.

Azért kérem kegyelmedet, immár k. vegye elő, mert én igy soha véget nem érek Bächmegyey Jánosval. Birót, ispánt kértem vala ki, bizonyítottam amit kellett bizonyitanom, ki irvan vagyon biró urammál, mondja be kegyelmetek előtt, mert még mind e mai napig is tartja az uram jobágya borát és az uram jobágya lovait. A lovat elbocsátta kezességén, de olyan módon vagyon, mintha el sem bocsátta volna, mert kezesség alatt vagyon.

Eredetije, Fasc: L. No. 2-et NB. Rep: 34., a *kismartoni* főlevéltárban.

Dr. *Merényi Lajos.*

UTASITÁS A BUDA-VÁROSI ORVOS RÉSZÉRE 1691-BŐL.

Von der Röm. Kais. Maj. Cameral Administration, dem auch Kais. Chyrurgo *Johann Michael Gering* hiemitt anzudeuten, wasmasen man über dessen wegen grassirender verdächtigen Krankheiten, und ihme diesfalls angetragenen Exponierung eingegebene Puncten resolviret und geschlossen. Dass

1. Ihme das Amt eines Beschauers hiemitt aufgetragen, vermöge dessen alle und jede unter denen Cameralischen Zeugs-Bedienten, und Burgern, (worunter auch derenselben Bediente zu verstehen sind), erkrankende Personen zu visitiren, und zu besichtigen verobligiret, darüber bei seinen Wissen, und Gewissen die echte, gründliche Wahrheit in einer Kranken-Liste zur Administration berichten. Was aber die verdächtigen Personen anbelanget, nach jedwederen vorgenommenen Visitirung, zu alsobaldiger weiterer Vorkehrung der Separation behörige, jedwederer Instanz, worunter selbige kranke Person stehet, andeuten. Sodann die Medicamenten, mit Specificirung vor wem, damit die Bezahlung darüber ordentlich beschehen könne, vorschreiben, und denen Kranken durch ihre Leut appliciren lassen wird. Waswegen

2. Er neben seiner sonst ausgeworfenen Besoldung, noch jede Wochen, von benachgesetzten Dato an, solang seine Exponierung dauern